

Гукавыя ад'ектыўныя намінацыі ў беларускай мове

Гукавыя ад'ектыўныя найменні носяць сінкрэтычны і сінестэзычны характар. Іх гучанне ўспрымаецца праз самыя розныя перадатчыкі (прастору, тактыльнасць, кансістэнцыю, густаторнасць, вагавасць, люмінальнасць, тэмпературу, металы, матэрыялы, рэчывы, эмоцыі і пачуцці чалавека).

Для ўтварэння другасных аўдыльных намінацый часцей за ўсё выкарыстоўваюцца лексічныя прасторавыя адзінкі. Прасторавыя адносіны, як адзначаюць аўтары «Тэорыі функцыянальнай граматыкі», уласцівы ўсякай матэрыі, з'яўляюцца адным з тыпаў базавых адносін, якія ўспрымаюцца чалавекам і атрымліваюць выражэнне ў мове [Тэорыя 1996, с. 6]. Параметрычнасць, звязаная з глядзельным успрыманням і візуальным мысленнем, вызначаецца колькаснымі фізічнымі адзінкамі і фізіка-геаметрычнымі ўласцівасцямі аб'ектаў навакольнага свету і зводзіцца да такіх вымяральных адзінак, як велічыня, глыбіня, адлегласць, вышыня, шырыня, плошча, форма, аб'ём і інш. Памер з'яўляецца неад'емнай характарыстыкай любога аб'екта і ўспрымаецца не ізалявана, а ў спалучэнні з іншымі параметрамі і ўласцівасцямі. Магчыма, па гэтай прычыне многія параметрычныя найменні выкарыстоўваюцца для абазначэння самых разнастайных якасцей голасу і гучання ў вогле.

Назіраецца арыентацыя прасторавых каардынат на парадак і арганізацыю гукаў. Іх акустычная энергія ў гэтым выпадку суадносіцца не з органамі слыху, а з органамі зроку. Шкала такога роду зрокава-слыхавых метафар уключае ад'ектыўны ў якіх функцыянальнае падабенства верху і нізу пераносіцца на якасці высокіх і нізкіх гукаў. Гукавыя вобразы часта звязаны з асаблівасцямі формы прадмета, яго памеру. Аўдыльныя гукі асэнсоўваюцца як прадметы прасторы з той ці іншай працягласцю (па вышыні, таўшчыні, даўжыні, шырыні, глыбіні і інш.) і выяўляюцца ў структурах параметрычных прыметнікаў *нізкі, высокі, тонкі, тоўсты, доўгі, кароткі, глыбокі, шырокі* з наступнымі гукавымі характарыстыкамі:

Нізкія гукі (ціхія, роўныя, манатонныя, слабыя, аднастайныя, сіплыя): *З гасцёўні чуўся нізкі голас дзядзькі Івана.* (В.Чаропка); *«Алё. Хілінскі ад твайго імя званіў?» – прагучаў нізкі голас.* (У.Караткевіч); *«Вам, напэўна, цікава, чаму я захацела з вамі сустрэцца?» – яе нізкі голас адпавядаў камплекцыі, але быў надзіва прыемным.* (А.Бязлепкіна).

Высокія гукі (гучныя, тонкія, рэзкія, пісклявыя): *Нечы высокі голас гагокае ў пералеску.* (М.Нікановіч); *У пуцявой будцы лягнулі дзверы, і малады высокі голас закрычаў.* (І.Шамякін).

Тонкія гукі (працяжныя, нягучныя, высокія): *«Вярніся і зайдзі ў рэстаран», – загадаў тонкі голас.* (А.Глобус); *Дзіця сумысля закрычала высокім сваім тонкім голасам.* (К.Чорны).

Тоўстыя гукі (нізкія, густыя): *Чуўся тоўсты голас Броніка Літавара.* (В.Адамчык); *Бабуля робіць тоўсты мядзведжы голас: «Я ў лесе, я ў цёмным, прыйду к табе вячэраць».* (Я.Брыль).

Доўгія гукі (працяжныя, цягучыя, п'явучыя): *Ён пачуў доўгі, працяглы гук Баляслава.* (К.Чорны).

Кароткія гукі (хуткія, адрывістыя): *З грудзей вырваўся нейкі сіпаты і кароткі гук.* (А.Бароўскі); *І ў цішыні пачуўся меладычны кароткі гук, нібы нехта крануў струну.* (У.Караткевіч).

Глыбокія гукі (глыбінныя, якія выходзяць з глыбіні): *«А вось узгрэюць цябе, Герардзе», – нечакана прагучаў за спіной мяккі глыбокі голас.* (У.Караткевіч); *І ў яе быў някепскі глыбокі голас.* (П.Севярынец).

Шырокія гукі (гучныя, гулкія, раскацістыя): *«Ведаеш што, жонка», – пачуўся раптам грубы і шырокі голас за сцяной, у суседняй кватэры.* (К.Чорны).

Другасныя аўдыльныя значэнні могуць утварацца ад першасных ЛСВ густаторных («смакавых») прыметнікаў, якія выражаюць галоўныя смакавыя адчуванні (салодкае, горкае, смачнае). У такіх другасных ЛСВ часцей за ўсё змяшчаецца не апісанне аб'ектыўнай гукавой структуры, а ўказанне на ўнутраны стан чалавека, яго адчуванні, выкліканыя тымі ці іншымі славеснымі формамі: *Смачны смех і рогат дзятвы шчасліва дабаўлялі жывога «шыбеніка» да хаты.* (Б.Сачанка); *Ужы заўчы ледзь не праз кожнае слова смачны мат, ён расказваў другому пра тое, як параніў руку.* (К.Акула); *Лёшка рад, ён дамогся свайго і, змяніўшы лісліва-салодкі голас на грубы, гукае ў наш бок.* (В.Быкаў); *Васіль увесь час успамінаў горкія словы пагарды, кінутыя гордай красуняй.* (У.Случанскі); *Адразу ўспомніліся горкія словы Леановіча.* (У.Караткевіч); *Але не суцяшаў яго я, а мовіў горкія словы.* (В.Чаропка).

Тактыльныя вобразы учалня голаса могуць утварацца ад першасных значэнняў кансістэнтных прыметнікаў, якія ўказваюць на гушчыню (рухомасць), ступень шчыльнасці, цвёрдасці, крэпасці вязкіх вадкасцей і паўцвёрдых рэчываў. У гэтую групу ўключаюцца ад'ектывы *густы* (негусты), *жыдзенькі*, *рэдзенькі*, *мяккі*, *цвёрды*, *моцны*, *шорсткі*, *шурпаты*, *грубы* (*грубаваты*): *Чуўся недзе блізка хрыпла-густы і нізкі голас.* (К.Чорны); *«Віктар, ну і лашанцавала мне сёння!» – данёсся з калідора густы мужчынскі бас.* (А.Якімовіч); *Негусты голас яго, што нярэдка пераходзіў у фальцэт, быў надзіва моцны.* (І.Мележ); *Вось чуецца, як жыдзенькі тэнар наперадзе зацягвае напеў.* (К.Акула); *Запявала меў зусім прыемны рэдзенькі тэнар.* (К.Акула); *Самы мяккі з прыемным тэмбрам голас.* (М.Гарэцкі); *Чуў яе мяккі і пяшчотны голас.* (А.Бароўскі); *І зусім не стасаваўся да гэтай мажной паставы па-жаночаму мяккі голас.* (В.Чаропка); *Цвёрды голас падтрымаў яе.* (К.Травень); *Ягоны павольны цвёрды бас добра чулі ўсе прысутныя.* (К.Акула); *Моцны голас запоўніў саборную прастору.* (А.Глобус); *Шорсткі, як жвір, голас. Мы пачулі голас – цягучы, грамафонны.* (А.Гара); *Ад старшынскага пачуўся жаласны і пагардліва-цягучы голас Пацяроба.* (М.Зарэцкі); *«Як се называеш?» – спытаў шорсткі голас.* (К.Акула); *«Кароў мы самі спарадкуем», – працягваў шурпаты голас Лазоўскага.* (К.Акула); *Голас у дзядзькі шурпаты.* (К.Чорны); *«Дзіку-ун!» –*

пазваў **грубы** голас. (К.Акула); Дзіцячы **грубаваты** голас загарыў ціха. (К.Чорны).

Даволі-распаўсюджанымі з'яўляюцца тактыльна-гукавыя метафары, у якіх гук атаясамліваецца з тэмпературнымі якасцямі і ўласцівасцямі, заснаванымі на адчуваннях дакранання, дотыку да чаго-небудзь. Метафарызацыі падвяргаюцца «тэмпературныя» прыметнікі *гарачы, цёплы, халодны*: *Нам было вельмі прыемна слухаць гарачыя словы прамоўцаў.* (Я.Малецкі); *І гарачыя словы.* (М.Багдановіч); *«Вячэру сабрала. Можна прынесці?» - прананаваў цёплы голас.* (А.Глобус); *Усхвалявана загучаў у самай глыбіні душы і мозга цёплы голас Радаслававай жонкі Ніны.* (Л.Дайнека); *Але словы былі жорсткія і голас халодны, што асенні вецер.* (І.Шамякін).

Вагавыя (кінестэтычныя, гравітацыйныя) па першасным значэнні прыметнікі ў сваёй другаснай функцыі абазначаюць дзве разнавіднасці гукаў:

а) цяжкія, грувасткія, пазбаўленыя лёгкасці гукі, якія адмоўна ўспрымаюцца (як правіла, такія гукі ўтвараюцца не чалавекам): *Па лесе ішоў цяжкі тупат, ад якога ўздрыгвала зямля.* (Я.Маўр); *Цяжкі жалезны гул паўзе па абшары.* (В.Быкаў); *І доўга адыходзіў злі і, цяжкі тупат, змаўкаў, гаснуў пад халодным ветрам.* (К.Тарасаў); *Вываўся незразумелы цяжкі гук, зусім не падобны на звычайны клікат.* (В.Траўдзін); *Неўзабаве пачуўся... важкі тупат каровіных капытоў на падворку.* (В.Быкаў);

б) лёгкія, ясныя, павярхоўныя гукі: *Хлопцы нечакана пачулі лёгкі гук.* (А.Якімовіч); *Раптам пачуўся лёгкі свіст.* (К.Тарасаў); *Фоцій з замілаваннем слухаў лёгкі рып пярэ на перагменце.* (К.Тарасаў).

У мэтавую гукавую рэч могуць адрасавацца люмінальныя ў сваіх першасных значэннях ад'ектывы. Працэсу метафарызацыі падвяргаюцца найменні светлых, ясных, яркіх, празрыстых і цьмяных люксонімаў. Яркая асветленасць і само святло выклікаюць радасныя, чыстыя, высокія пачуцці, якія ў пэўнай ступені адлюстроўваюць падобныя гукі: *Вакула пачуў у хоры чысты, светлы голас маладой дзяўчыны.* (В.Іпатава); *Наталля Раманская мае прыгожы, пранікнёны светлы голас.* (У.Клімовіч); *«Чаму не прыйшоў Пархвер?» - спытаў той жа самы ясны голас.* (У.Караткевіч); *Яркае слова дапамагае пераканаць, упэўніць іншых людзей.* (А.Лойка); *У яе празрысты і сонечны голас.* (В.Лукша). Ад цьмяных, не зусім выразных гукаў часцей за ўсё ствараецца непрыемнае, сумнае ўражанне: *У яе памаладзела істоце загарыў цьмяны, прыглушаны голас.* (М.Зарэцкі); *І толькі аднастайны цьмяны пошум далятаў аднекуль здалёк... Цьмяны пошум заціх, дзверы адчыніліся, і перад вачыма паўстала гаспадыня кватэры.* (В.Мудроў).

Вытокамі некаторых гукавых метафар з'яўляюцца «болевыя» найменні, утвораныя ад дзеясловаў *рэзаць, калоць, вастрыць*: *Уладарны тон, рэзкі голас і бліскучы зрок прымушалі змаўкаць перад ім.* (Я.Германовіч); *«Кліч іх сюды!» – данёсся з залы прарэзлівы жаночы голас.* (А.Якімовіч); *Сухі, калючы голас урадніка.* (К.Акула); *Востры, як брытва, голас.* (К.Акула).

Сярод метафар, якія характарызуюць гучанне, значную групу складаюць ад'ектывы са значэннем металаў, матэрыялаў, рэчываў

(металічны, залаты, сярэбраны, стальны, жалезны, чыгунны, медны). Характар арыентацыі другасных ЛСВ такіх прыметнікаў абумоўлены першаснымі значэннямі, у структуры якіх утрымліваюцца тыя ці іншыя квалітатыўныя семы. Як правіла, такія метафары не толькі характарызуюць тып голасу і гучання, але і даюць апісанне ўладальніка такога голасу.

У сэнсавай структуры прыметніка *металічны (металёвы)* фіксуецца ўзуальны ЛСВ 'які нагадвае гукі ўдару аб метал': *«Увага», – строга сказаў металічны голас.* (Л.Дайнека); *Металічны голас пры стрыманай усмешцы вітае Алеся.* (К.Акула); *Начальнік з металёвымі гукамі ў голасе.* (У.Кавалёў).

Другасны ЛСВ полісеманта *залаты* ўказвае на выдатную вартасць голасу, яго высокую якасць: *Кніга «Залаты голас Беларусі Ілья Курган».*

Сярэбраны голас параўноўваецца з нягучным, высокага тону званам вырабаў з серабра (да прыкладу, званам званочка, бразготкі): *А голас дзяўчыны – звонкі, сярэбраны.* (В.Каваль); *У адказ прамурлыкаў сярэбраны голас.* (В.Іпатава).

У прыметніку *стальны* даецца не столькі дэскрыптыўная адзнака голасу і тыпу гучання, колькі адзнака характару ўладальніка «сталёвага» голасу, яго стойкасць, непахіснасць, упэўненасць: *Гул стальны, як мора, неўгамонны, цішыню расколе на Дзвіне.* (М.Калачынскі). Тыя ж ацэнныя характарыстыкі ўтрымліваюцца і ў структуры прыметніка *жалезны* 'непахісны, без адхіленняў і адступленняў' (*жалезны стрыманы голас*).

Прыметнік *медзяны (медны)* ўказвае на гучны, рэзкі тып гучання, які нагадвае гук ад удару па медзі: *Медзяныя гукі то жаласліва-накорліва, то пагрозна-прызыўна клічуць...* (З.Бядуля); *Медны голас тэлефона прыхапіў іх знянацку.* (В.Казько).

Стэрэатыпы слыхавой перцепцыі могуць быць звязаны з узроставымі асаблівасцямі. Увага, як правіла, акцэнтуюцца на маладым, старым і дзіцячым узросце: *Малады дзявочы голас паклікаў мяне.* (В.Іпатава); *З-за агароджы адклікнуўся малады голас.* (К.Тарасаў); *Пачуўся маладжавы голас.* (А.Кудласевіч); *Немалады жаночы голас падаўся мне знаёмым.* (С.Квяткоўскі); *«Хто з табою, баярыч?» – не сунімаўся старэчы голас.* (Л.Дайнека); *«Што такое?» – спытаў старэчы голас.* (У.Караткевіч); *Але тут ён пазнаў сонны дзіцячы голас і супакоіўся.* (В.Быкаў); *Непасрэдны дзіцячы голас выказваў сваё здзіўленне.* (А.Бароўскі).

Аўдыльныя вобразы часам выкарыстоўваюць сэнсавы патэнцыял прыметнікаў са значэннем пэўных рухаў і спосабаў перамяшчэння ў прасторы (*перарывісты, адрывісты, надрывісты, таропкі, роўны*): *«Ільвяня!» – пачуў я перарывісты голас Дубатоўка.* (У.Караткевіч); *Пачуўся нечы адрывісты голас.* (В.Быкаў); *У яе быў надрывісты голас.* (А.Крэйдзіч); *Галасы чуваць таропкія.* (А.Савіцкі); *Чуваць здаля роўны голас задаволенага сабой і, пэўна, не галоднага ўжо чалавека.* (В.Быкаў).

Многія аўдыльныя метафары адлюстроўваюць унутраны стан чалавека, яго настрой, рысы характару, яго думкі і перажыванні. Прыметнікі пачуццёвага ўспрымання схільныя да метафарызацыі па прычыне іх надзвычайнай семантычнай мабільнасці, якая дазваляе лёгка прыстасоўвацца

да назоўнікаў рознай семантыкі і дапускаць мноства разнастайных зрухаў у сваім значэнні [Арутюнова 1979, с. 163–164]. Даволі вялікая палітра такіх метафар акрэсліваецца дзвюма процілеглымі межамі:

1. **Станоўчая**, дзе адлюстроўваецца аптымістычны, бадзёры, радасны настрой чалавека, яго чуласць, дабрыня, прыветлівасць: *Чуваць быў там і **вясёлы** голас Асташонка.* (К.Чорны); *Данёся з трубка **бадзёры** голас.* (В.Чаропка); *Пачуўся з кустоў **радасны** голас.* (К.Чорны); *Вось каб на службе твой голас пачулі – Ціхі, разумны, **прыветлівы, чулы.*** (П.Панчанка); *«Вы ж мае родненькія», – даносіцца зводдаль **ласкавы** голас.* (В.Быкаў); *Ён адчуў на твары халодны ручнік і пачуў **пяшчотны** голас сябравай маці.* (Г.Далідовіч); *Нейкі мілагучны і **любасны** голас дзяўчыны.* (В.Быкаў).

2. **Адмоўная**, дзе канцэнтруюцца ЛСВ змрочнасці, незадаволенасці, цяжкасці, безжыццёвасці, з’едлівасці, здзеклівасці, жорсткасці, свірэпасці: *Пачуўся **незадаволены** голас Юзіка.* (Я.Колас); *Пачуўся з змроку **грубы**, як стук абуха, голас.* (К.Чорны); *Раздаецца **свірэлы** голас камандзіра.* (М.Гарэцкі); *Сярод дзікіх, **раз’юшаных** галасоў вылучаўся здаровы тэнар Поля.* (М.Гамолка); *А праз імгненне Кацярына пачула **з’едлівы** голас.* (А.Якімовіч); *І тут у думкі зноў умешваецца нейкі чужы **здзеклівы** голас.* (В.Быкаў); *Дзядзька Марцін спыніў Юзіка максама сярдзітым вокрыкам.* (Я.Колас); *З нацятай цішыні пачуўся ратам **грозны** голас старшыні.* (В.Вітка); *«Трымайцеся, пацукі!» – даляпеў да нас ягоны **страшны** голас.* (У.Караткевіч); *Пачуўся **няветлівы** голас з печы.* (Л.Адамовіч); *Марыя, успомніўшы гэты **насмешлівы** голас, міжволі здрыганулася.* (Т.Бондар); *І раптам аднекуль з вышыні з балюстрады, пачуўся **безжыццёвы** голас.* (У.Караткевіч); *У яго быў **жорсткі** голас з нейкім лёгкім трымценнем, ад хвалявання.* (У.Караткевіч).

Паміж гэтымі дзвюма аўдыльнымі зонамі размяркоўваюцца шматлікія гукавыя ЛСВ са значэннем дакорлівасці, задуменнасці, трывожнасці, узрушанасці, усхваляванасці, нецярплівасці, настойлівасці, жаласлівасці, супакойлівасці, услужлівасці, інтэлігентнасці і інш.: *Аксенін **дакорлівы** голас дрыжэў нолькай крыўды.* (К.Акула); *Чуўся недзе недалёка **задуменны** голас.* (К.Чорны); *Чаму ў яго трывожны голас, у Карнея?* (І.Шамякін); *Пачуўся **ўзрушаны** голас камандуючага.* (С.Давідовіч); *Данёся да Івана Пятровіча **ўсхваляваны** голас Зіны.* (А.Якімовіч); *Гукнуў з берага **нецярплівы** голас.* (К.Чорны); *«Дзе каска?» – нечакана гучыць у цішы яго **строгі** голас.* (В.Быкаў); *Голас у Петруся **настойлівы, упэўнены.*** (А.Бароўскі); *Голас **жаласны** звініць.* (А.Якімовіч); *Слухала яго **супакойлівы** голас.* (І.Мележ); *Малады **інтэлігентны** голас.* (У.Караткевіч); *«Яснавельможны пан», – адклікнуўся **ўслужлівы** голас.* (З.Бядуля).

Такія метафары пэўным чынам уплываюць на чалавека, маюць вялікую дзейную сілу. Менавіта гэтым тлумачыцца ўзнікненне вядомага выразу, што словам можна параніць чалавека і можна вылечыць яго. Аб моцнай магічнай сіле слова вядзецца размова і ў чатырохрадковым вершы М.Танка «Голас»:

Голас незнаёмага можа здзівіць,

Голас друга – на хвіліну спыніць,
Голас любай – сагрэць сонцам лета,
Голас маці – вярнуць з таго свету.

Матчын голас, на думку паэта, можа нават вярнуць з таго свету. Вядома, гэта метафара. Але калі дзіця ў небяспецы, маці зробіць усё магчымае, каб яго выратаваць. Яе голас можа прымусіць жыць і змагацца, калі губляецца сэнс жыцця і душа пачынае стыць.

Лірычны герой А. Разанава ўздываецца над будзёнасцю, звычайнасцю і аднастайнасцю, падае свой голас, які, працінаючы нябёсы і галасы мёртвых вёсак і мёртвых зор, заклікае людзей абудзіцца ад раўнадушша і абыякавасці:

Не спіце...
Працінае нябёсы твой голас...
Галасы мёртвых зор...
галасы мёртвых вёсак...
і крываваых адбіткаў нашых –
сярод голасу галасы,
аб'яўляйце,
тлумачце,
даводзьце
з таго боку зямной раўнавагі,
як губляецца раўнавага!..

У многіх выпадках гучанне голасу носіць сінкрэтычны характар і выяўляе разнастайныя аспекты шырокай аўдыльнай гамы. Як правіла, у кантэксце прыводзяцца сіннімічныя прыметнікі адной і той жа сэнсавай скіраванасці (станоўчай ці адмоўнай). Параўн.: *Голас мяккі, дужа далікатны і мілагучны* жаночы голас. (В.Быкаў); *Голас у яе быў малады, свежы, сакавіты*. (А.Колас); «*Дайце сказаць*», – уламіўся *дужы, рашучы Хонеў голас*. (І.Мележ); *Па ўсіх пераходах раскаціўся дзікі, страшны па сіле голас, якога паломліўся ў бітвах ворагі*. (У.Караткевіч); *Голас у яго быў нейкі сухі, траскучы*. (А.Якімовіч); *І раптам ён падаў свой насмешліва-абыякавы, здэклівы голас*. (У.Караткевіч). Часам прыводзяцца ўдакладненні да характару гучання голасу, заснаваныя на проціпастаўленнях, указаннях адсутнасці пэўных гукавых якасцей, для чаго выкарыстоўваецца злучнік *але*: *Голас быў строгі, але не сярдзіты*. (У.Гніламедаў); *Голас быў барытанальна-басісты, крыху надтрэснуты, але таксама яшчэ досыць малады*. (У.Караткевіч).

Такім чынам, метафарычная лексіка гучання ўтварае даволі ўстойлівае семантычнае адзінства саўндшафтнага (англ. *sound* 'гук') тыпу, у якім лексічныя адзінкі, што прадстаўляюць розныя тыпы гучання, звязаны паміж сабой пэўнымі іерархічнымі адносінамі. У гэтым адзінстве ў маналітным семантычным сплаве зліліся гукі людзей, жывёл, птушак, прадметаў жывой і нежывой прыроды. Другасныя метафарычныя ЛСВ уключаюцца ў адзіны механізм семантычнай дэрывацыі, заснаваны на сэнсавых суадносінах сферы-донара і сферы-рэцыпіента. Сярод субстантыўных намінацый

рэльефна вылучаюцца дзве групы: у першай у якасці зыходнай паняццёвай сферы выступаюць найменні гукаў чалавека, у другой – найменні, што называюць пэўныя музычныя кампазіцыі, творы песеннага жанру, музычныя інструменты.

Другасныя ад'ектыўныя намінацыі ўспрымаюцца праз візуальныя, тактыльныя, сэнсарна-смакавыя і іншыя каналы апрацоўкі інфармацыі і ўтвараюцца ад параметрычных, густаторных, кансістэнтных, тэмпературных, вагавых, болевых, узроставых прыметнікаў, а таксама прыметнікаў са значэннем металаў, матэрыялаў, рэчываў, пэўных рухаў і спосабаў перамяшчэння ў прастору. Ад'ектыўныя намінацыі ў пэўнай ступені адлюстроўваюць спосаб мыслення чалавека, яго ўнутраны эмацыянальны стан, паводзіны, учынкi, адносіны да іншых людзей і інш.

Пры ўтварэнні субстантыўных і ад'ектыўных другасных намінацый назіраецца дэрывацыйная актыўнасць, якая распаўсюджваецца не толькі на ўзуальныя, але (у большасці) і на аказіянальныя ЛСР і ты самым пашырае зоны метафарычнага аўдыльнага поля. Глыбінны семантычны патэнцыял такіх намінацый не абмяжоўваецца ўказаннем на пэўны гук, але і дазваляе выразіць спецыфіку гучання гукаў і іх розную градацыю, прадэманстраваць характар ускладненасці гукавых тыпаў дадатковымі семамі (працягласці, невыразнасці, прыглушанасці, імклівасці, бесперапыннасці, узмоцненасці, вялікай гучнасці, авацыйнасці і інш.).